

Monumentnummer*: 519512

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 17 oktober 2000
Kadaster deel/nr 82940/172

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Lochem Lochem Gelderland

Locatiennaam Locatieomschrijving
Lochem Berkeloord

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Lochem B 8635

Omschrijving**

Inleiding

Vrijstaande VILLA met HEKWERK uit 1885 gebouwd naar het ontwerp van H.P. BERLAGE in opdracht van de toenmalige burgemeester van Barneveld, de heer Nairac. Nairac liet tegelijkertijd door dezelfde architect ook de twee ernaast gelegen villa's, nrs. 50 en 52, bouwen. Gelegen aan het zuidelijke deel van de Nieuweweg vormden deze drie villa's de eerste bebouwing aan deze weg. De drie huizen zijn gebouwd in de voor die tijd voor villa's populaire chaletstijl met neorenaissance-elementen. De middelste van de drie huizen, nr. 52, had vroeger een toren die inmiddels is afgebroken. De villa nr. 54, genaamd Villa Berlage' is van de drie het meest gaaf bewaard gebleven. Ten tijde van deze opdracht was Berlage werkzaam bij het architectenbureau van de architect Theodor Sanders. Hoewel hij toen nog op de oude traditionele wijze bouwde blijkt uit de opbouw van de plattegrond dat hij reeds vernieuwend bezig was.

De villa is gelegen aan de westzijde van de Nieuweweg, een straat met voornamelijk vrijstaande en dubbele villa's in het villagegebied Nieuweweg-Berkeloord ten oosten van het oude stadscentrum. De voortuin wordt van de straat gescheiden door een smeedijzeren hekwerk.

Omschrijving

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De villa is opgetrokken op een min of meer kruisvormige plattegrond over twee bouwlagen onder elkaar snijdende zadeldaken met bitumineuze dakbedekking (oorspronkelijk zinken roevendaken). De bakstenen gevels zijn gemetseld in kruisverband en hebben een zwart geschilderde plint. De speklagen zijn gepleisterd en wit geschilderd evenals de met een ojief geprofileerde cordonlijst. De muur springt boven de onderste speklaag iets in.

Het dak heeft een overstek op decoratieve houten klossen. Ter plaatse van de topgevels zijn schijnsparanten aangebracht. De topgevels zijn voorzien van een decoratief bewerkt, verticaal beschot. Het huis is aan de voorzijde voorzien van een houten veranda.

Door de ongelijkmatige plattegrond hebben alle kamers drie buitenmuren. De VOORSTE KRUISARM heeft in de voorgevel op de begane grond centraal een brede ingang met een tweeruits stolpdeur met tweeruits bovenlicht. Aan weerszijden hiervan bevindt zich een enkelruits zijlicht met enkelruits bovenlicht. Het geheel wordt aan de bovenzijde afgesloten door een steens segmentboog. In het gepleisterde boogveld zijn in baksteen kleine segmentbogen aangebracht. De verdieping heeft drie smalle vensters die aan de bovenzijde worden afgesloten door een steens segmentboog. Hierboven staat de tekst VILLA BERLAGE' vermeld. Het schijnsparant heeft gesneden onderdelen en rust op twee rijk geprofileerde korbeelstellen. Tussen de korbeelstellen is een tegeltableau geplaatst.

In de hoek van de voorste kruisarm met de rechter kruisarm bevindt zich een afgeschuinde hoek waarin de ingang geplaatst is. De ingang wordt aan de bovenzijde afgesloten door een steens segmentboog. De tweeruits paneeldeur heeft een enkelruits bovenlicht. De voorste kruisarm heeft rondom een houten veranda onder een lessenaarsdak op houten klossen en rijk gedecoreerde houten stijlen. De vloer van de veranda is opgebouwd uit zwarte en gele tegels.

De RECHTER KRUISARM heeft twee blinde gevels. De kopgevel heeft centraal op de begane grond een samengesteld raam met een bakstenen lekdoorpel onder een steens segmentboog. In het gepleisterde boogveld zijn in baksteen drie segmentboogjes aangebracht. In het midden bevindt zich een tweeruits stolpraam met tweeruits bovenlicht. Aan weerszijden hiervan bevindt zich een enkelruits zijlicht met enkelruits bovenlicht (klapraam).

De LINKER KRUISARM heeft aan de voorzijde een dubbele tuindeur met gedeeld bovenlicht. De kopgevel en de achtergevel zijn op dezelfde wijze vormgegeven als bij de rechter kruisarm. De ACHTERSTE KRUISARM heeft in de achtergevel twee gekoppelde vierruits ramen. De verdieping heeft een vierruits draairaam. Onder in de gevel bevindt zich een liggend kelderraampje.

De indeling van het INTERIEUR is grotendeels bewaard gebleven. Ook zijn nog enkele oorspronkelijke interieurelementen aanwezig zoals drie zwart marmeren schoorsteenmantels, geornamenteerde stucplafonds, panneldeuren in geprofileerde omlijsting, een vaste kast met glasdeurtjes en een schouw in de keuken en tenslotte een vloer van zwarte en beige tegels, stucpilasters en een trap met gesneden trappaal en gezaagde spijlen in de hal. De voortuin wordt van de straat gescheiden door een smeedijzeren HEKWERK met gietijzeren paaltjes en een dubbel toegangshek tussen gietijzeren zuiltjes met granaatappels.

Waardering

VILLA met HEKWERK uit 1885 naar ontwerp van H.P. Berlage in opdracht van de heer Nairac, burgemeester van Barneveld.

- Van architectuurhistorische waarde als een goed en vrij gaaf voorbeeld in ex- en interieur van een villa met elementen van Chaletstijl en neorenaissance met esthetische kwaliteiten in het ontwerp zoals een bijzondere vormgeving in onder meer de afwijkende en vernieuwende plattegrond, de omlopende veranda en een rijke detaillering. De villa maakt deel uit van de vroege periode in het oeuvre

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

van H.P. Berlage en is als zodanig van belang voor de Nederlandse architectuurgeschiedenis.

- Van stedenbouwkundige waarde vanwege de ligging in het villagebied Nieuweweg-Berkeloord. De villa heeft ensemblewaarde als de meest linkse van een rij van drie door Berlage ontworpen villa's.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Woonhuis(K)

Functie

Woonhuis